

SLUTMÅLING

DET FÆLLESKOMMUNALE PROGRAM FOR
UDBREDELSE AF VELFÆRDSTEKNOLOGI
2014-2016

SLUTMÅLING

Det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi

© KL

Produktion: KL's Trykkeri

Design: e-Types

KL

Weidekampsgade 10

2300 København S

Tlf. 3370 3370

kl@kl.dk

www.kl.dk

 @kommunerne

 facebook.com/kommunerne

INDHOLD:

FORORD	4
1 / RESUME	6
2 / BAGGRUND	6
3 / STATUS PÅ ØKONOMIAFTALENS MÅLSÆTNINGER OM EFFEKTIVISERING OG GEVINSTREALISERING	7
4 / FORFLYTNINGSTEKNOLOGI – FRA 2 TIL 1	9
5 / VASKETOILETTER	14
6 / SPISEROBOTTER	19
7 / BEDRE BRUG AF HJÆLPEMIDLER	22
8 / FREMGANGSMÅDE	24
9 / DET VIDERE FORLØB	25
 BILAG	
BILAG 1 STYREGRUPPE FOR DET FÆLLESKOMMUNALE PROGRAM FOR UDBREDELSE AF VELFÆRDSTEKNOLOGI 2014-2016	26
BILAG 2 OVERSIGT OVER DELTAGENDE OG IKKE-DELTAGENDE KOMMUNER	27

FORORD

De fleste mennesker ønsker at bestemme over eget liv. At gøre de ting de ønsker, når de ønsker det. Når kommunerne anvender teknologier, hvor det giver mening i det daglige, skabes bedre muligheder for at imødekomme borgernes ønsker om at kunne klare sig selv i hverdagen.

Når vi i kommunerne anvender teknologi som en hjælp til at løse vores opgaver, så skaber vi også nye muligheder for at bringe faglighed i spil. Samtidigt skåner og udvikler vi hænder og hoveder på tværs af fagligheder, når vi benytter de teknologiske muligheder for at skabe bedre arbejdsmiljø og mere fleksibilitet til at udføre opgaverne.

Vi skal tage teknologien i hånden, fordi vi den kommunale forretning er i udvikling. Med hjælp fra teknologien kan vi løse opgaver

i det nære på en bedre måde, til gavn for borgerne. Og når flere borgere, med behov for hjælp, kan klare mere selv, så kan den frivillige tid anvendes lokalt til andre opgaver. Men det kræver fortsat et konstant fokus på dokumentation og gevinstrealisering.

Kommunerne har i det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi 2014-2016 samarbejdet om at udnytte og udvikle erfaringer med fire velafprøvede løsninger. Den fælleskommunale indsats har været med til at sikre, at borgere og medarbejdere oplever, at teknologien giver mening.

Det tætte partnerskab med borgerne og medarbejderne om hvordan velfærdsteknologi bedst kan udnyttes og skabe merværdi - for den enkelte og for fællesskabet - har været helt afgørende for programmets succes, tillid og accept.

01/ RESUME

Denne Statusrapport har det overordnede formål at dokumentere udbredelsen af forflytningsteknologi - fra 2 til 1, vasketoiletter, spiseroboter og Bedre brug af hjælpemidler i kommunerne. Det fælleskommunale program skal ved fuld indfasning i perioden 2014-2016 samlet set have frigjort nettogevinster for mindst 500 mio. kr.

Ud af 98 kommuner har 88 kommuner bidraget med data til statusrapporten svarende til en svarprocent på 90 pct. af kommunerne og 95 pct. af den samlede befolkning i Danmark.

Af Statusmålingen fremgår en dokumentation af varige økonomiske gevinster på hhv. 111 mio. kr. i 2014, 277 mio.kr. i 2015 og 134 mio.kr. i 2016. På de fire indsatsområder har kommunerne samlet set dokumenteret effektiviseringsgevinster for 521 mio. kr.

De deltagende kommuner har i stort omfang endvidere angivet, at der er kvalitative gevinster som en effekt af arbejdet med de fire indsatsområder. Gevinsterne kommer overordnet til udtryk i øget selvhjulpethed, tryghed og værdighed for borgerne samt en aflastning af borgerens ægtefælle eller pårørende. For medarbejderne drejer det sig primært om muligheden for bedre arbejdsstillinger og en større fleksibilitet i opgaveløsningen.

Udvikling fra 2014-2016

Siden programmets Baselinemåling i 2014 er der generelt sket en positiv udvikling i implementering af programmets fire indsats:

- Kommunerne har udbredt anvendelsen af forflytningsteknologier. Andelen af kommuner der implementerer eller har implementeret forflytningsteknologi er steget fra 60 kommuner i 2014 til 78 kommuner i 2016. Der er siden 2014 taget 1.351 loftlifte mere i brug, hvilket svarer til en stigning på 5 pct. 46 kommuner har angivet varige økonomiske gevinster i 2016 ved brug af forflytningsteknologi, og gevinster på ældre- og handicapområdet udgør for 2016 sammenlagt 115 mio. kr. Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret varige gevinster for 332 mio. kr. ved anvendelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1.

- Kommunernes anvendelse af vasketoiletter er på samme vis blevet mere udbredt fra 2014-2016, idet andelen af kommuner der implementerer eller har implementeret vasketoiletter er steget fra 25 kommuner i 2014 til 68 kommuner i 2016. Antallet af ibrugtagne toiletter er steget med 2.343, hvilket svarer til en stigning på 104 pct. 28 kommuner har angivet varige økonomiske gevinster i 2016 ved brug af vasketoiletter, og gevinster på ældre- og handicapområdet udgør her sammenlagt 38 mio. kr. Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret varige gevinster for 114 mio. kr. ved anvendelse af vasketoiletter.
- Der er ligeledes sket en øget anvendelse af spiseroboter i kommunerne, om end der stadig er tale om relativt få eksemplarer. Andelen af kommuner der implementerer eller har implementeret spiseroboter er steget fra 5 kommuner i 2014 til 22 kommuner i 2016. Antallet af ibrugtagne spiseroboter er vokset med 34. På indkøbssiden ses en vækst på 96 spiseroboter. Der er indrapporteret nye varige gevinster for 0,4 mio. kr. i 2016. Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret gevinster for 1 mio. kr. ved anvendelse af spiseroboter.
- Bedre brug af hjælpemidler integreres af kommunerne i deres øvrige arbejde med hverdagsrehabilitering. Andelen af kommuner der implementerer eller har implementeret Bedre brug af hjælpemidler er steget fra 0 kommuner i 2015 til 69 kommuner i 2016. Det skal samtidig for god ordens skyld bemærkes, at Bedre brug af hjælpemidler i højere grad er en arbejds metode end en teknologibaseret indsats. 27 kommuner har angivet varige økonomiske gevinster i 2016 ved implementering af metoden, og gevinsterne på ældre- og handicapområdet udgør sammenlagt 9 mio. kr. Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret gevinster for 74 mio. kr. ved anvendelse af Bedre brug af hjælpemidler.

02/ BAGGRUND

Denne rapport har det overordnede formål at dokumentere udbredelsen af modne og velafprøvede velfærdsteknologier inden for det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi. Programmet forløb i perioden fra 2014-2016.

Rapporten afdækker udbredelsen på fire indsatsområder:

- Forflytningsteknologi – fra 2 til 1
- Vasketoiletter
- Spiserobotter
- Bedre brug af hjælpemidler

Baselinerapporten for 2014 udgør programmets nul-punktsmåling, og denne rapport udgør programmets slutmåling. Der er i 1. kvartal 2015 og 2016 udarbejdet statusrapporter på programmets fremdrift.

Det fælleskommunale program 2014-2016 for udbredelse af modne og velafprøvede velfærdsteknologiske løsninger har været prioriterede indsatser i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2011-2015 og i den fælleskommunale digitaliseringsstrategi 2010-2015.

2.1 Økonomiaftalens målsætninger

Den fælleskommunale indsats handler om at understøtte, at kommunerne effektiviserer arbejdsgange og høster de kvalitetsmæssige og økonomiske gevinster, der er forbundet til de enkelte indsatsområder.

Programmet har til formål at støtte op om kommunernes implementering af modne og velafprøvede teknologier. Under programmets forløb har KL's Center for Velfærdsteknologi leveret konkret implementeringsstøtte og faciliteret videndeling mellem kommunerne.

Det har været det fælleskommunale programs målsætning, at der ved fuld indfasning i 2017 samlet set er frigjort nettogevinster for mindst 500 mio. kr.

2.2 Rapportens repræsentativitet

Alle 98 kommuner har forud for udarbejdelsen af rapporten haft mulighed for at indberette data og erfaringer inden for de fire indsatsområder.

Ud af 98 kommuner har 88 kommuner bidraget med data til slutmålingen svarende til en svarprocent på 90 pct. af kommunerne. Indbyggerne i de 88 deltagende kommuner udgjorde per 1. januar 2017 95 pct. af den samlede befolkning i Danmark (kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets Kommunale Nøgletal).¹

Rapporten giver således et godt grundlag for at kunne dokumentere en samlet status på udbredelse inden for de fire indsatsområder.

2.3 Rapportens opbygning

Formålet med nærværende rapport er at give status på økonomiaftalens målsætninger. Kommunernes besvarelser er opdelt i to hovedspor.

Hovedsporene er:

- Status på økonomiaftalens målsætning om effektivisering og gevinstrealisering ved implementering af de fire indsatser (kapitel 3)
- Status på økonomiaftalens målsætning om kvalitative gevinster for borgere og medarbejdere, der anvender de fire indsatser i hverdagen samt status på målsætning om implementering af forflytningsteknologi – fra 2 til 1, vasketoiletter, spiserobotter og Bedre brug af hjælpemidler (kapitel 4,5,6,7).

1) Ved programmets målinger i 2014, 2015 og 2016 deltog henholdsvis 85, 90 og 87 kommuner i målingerne.

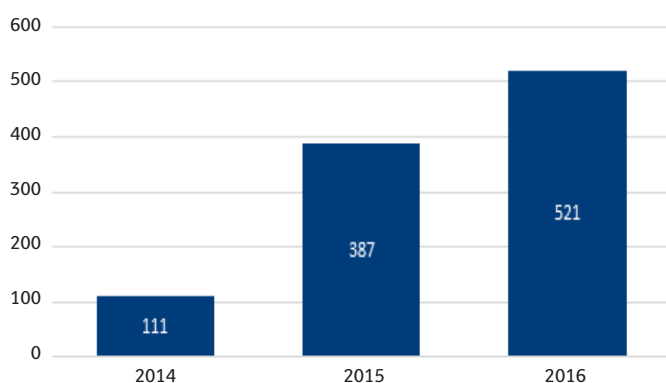
03/ STATUS PÅ ØKONOMI- AFTALENS MÅLSÆTNINGER OM EFFEKTIVISERING OG GEVINSTREALISERING

Økonomiaftalens målsætning er, at kommunerne under ét skal effektivisere den kommunale drift i en størrelsesorden, der svarer til minimum 500 mio. kr. i løbet af tre år gennem implementering af de fire indsatsområder.

Effektiviseringspotentialet er aftalt som et samlet potentiale for alle kommuner under hensyntagen til at variationer i kommunernes serviceniveau, samt forskellig grad af implementering af de fire indsatsområder ved opstart af det fælleskommunale program (2014), giver kommunerne forskellige udgangspunkter og dermed forskellige muligheder for realisering af indsatsernes gevinstpotentialer.

88 kommuner har til Statusrapporten bidraget med oplysninger omhandlende økonomiske gevinster i forskelligt omfang. Der er forskelle på, hvordan kommunerne arbejder med systematisk implementering af de fire indsatsområder: forflytningsteknologi – fra 2 til en, vasketoiletter, spiserobotter og Bedre brug af hjælpemidler.

Dokumentation af økonomiske gevinster (mio. kr.)

Figur 1 – Akkumulerede varige økonomiske gevinster dokumenteret inden for det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi i kommunerne. Angivet i mio.kr.

Der er i aftaleperioden for det fælleskommunale program dokumenteret varige økonomiske gevinster på ældre- og handicapområdet for 521 mio. kr. på de fire indsatsområder.

Med en dokumenteret effektiviseringsgevinst på 521 mio. kr. har kommunerne nået målet om frigjorte nettogevinster for mindst 500 mio. kr. i perioden 2014-2016.

Indfrielse af indsatsområdernes økonomiske potentialer

Storskalaimplementeringsprojekterne er nu en del af den daglige drift, og der er i programperioden løbende blevet arbejdet med at effektivisere arbejdsgange. Bevægelsen er et udtryk for en strategisk prioritering af området, og udover at kommunerne har effektiviseret de konkrete arbejdsgange forbundet til de fire indsatsområder, så er der mange steder samtidigt sket en organisatorisk tilpasning til at arbejde med velfærdsteknologi i stor skala. De organisatoriske tilpasninger vil fremover styrke kommunernes forudsætninger for at indoptage nye løsninger i faglige praksisser til gavn for borgerne og medarbejderne.

Kommunernes arbejde med storskala-implementering af velfærdsteknologi har vist, at teknologi kan give forskellige økonomiske råderum i kommunerne, afhængigt af den enkelte kommunes organisering af indsatsene. Samtidigt kan og bliver de frigjorte midler samtidigt anvendt forskelligt efter lokale prioriteringer i kommunen.

Helhedsorienterede forløb frem for særskilte indsatser

For indsatsområdet Bedre brug af hjælpemidler viser Slutmålingen en stor stigning i antallet af kommuner, der arbejder med implementering af arbejdsmetoden. Således havde 69 kommuner i 2016 indsatsområdet under implementering eller fuldt implementeret mod 0 kommuner i 2014. Kun 27 ud af de 87 deltagende kommuner har indberettet økonomiske gevinster på indsatsområdet. Størstedelen af kommunerne beskriver, hvordan der er opnået økonomiske gevinster ved arbejdet med Bedre brug af hjælpemidler, men at det ikke er muligt at isolere gevinsterne.

Samme billede gør sig gældende for indsatsområdet for vasketoiletter. 68 kommuner har i 2016 indsatsområdet under implementering eller fuldt implementeret mod 25 i 2014. 28 ud af de 88 deltagende kommuner har indrapporteret økonomiske gevinster ved anvendelse af vasketoiletter. Størsteparten af de kommuner, der arbejder med indsatsområdet beskriver udfordringer med at dokumentere realiserede økonomiske gevinster, når eksempelvis borgere bliver selvhjulpne ved toiletbesøg, men fortsat har brug for hjælp til anden pleje eller praktiske opgaver, hvorfor gevinsten ikke direkte kan realiseres.

Udfordringerne med at isolere og realisere det fulde gevinstpotentiale på de to indsatsområder kan overordnet begrundes med, at:

- Der arbejdes ikke isoleret med effektiviseringer på baggrund af enkeltindsatser i den almindelige budgetlægning.
- Gevinster omsættes ikke i konkrete realiserede gevinster, som eksempelvis allokeres til andre kommunale områder, men hjælper i stedet til at holde økonomien i ro på handikapområdet og på ældreområdet,

- For flere kommuner kommer gevinsterne til udtryk som øget produktivitet frem for reduktion af den eksisterende økonomiske ramme. Velfærdsteknologien muliggør, at kommunerne kan løse flere opgaver uden udgiftsstigninger, når eksempelvis antallet af borgere med behov for hjælp stiger.
- Implementeringen af Bedre brug af hjælpemidler og vasketoiletter indgår som én af flere indsatser, der muliggør, at kommunerne kan gennemføre nødvendige effektiviseringer, uden det går ud over kvaliteten.

Indsatsen Bedre brug af hjælpemidler integreres desuden i disse år i kommunernes daglige rehabiliterende arbejde, herunder træning, og effekten af hverdagsrehabilitering og Bedre brug af hjælpemidler lader sig således ikke skille ad.

I hverdagens møder mellem borgere og medarbejdere er fokus ikke på særskilte indsatser, men på hele borgerens livssituation. Det er naturligt nok det, der giver mening for både borgere og medarbejdere.

04/ FORFLYTNINGSTEKNOLOGI – FRA 2 TIL 1

Indsatsområdet omhandler en ændring af arbejds gange, hvor medarbejdere, ved brug af forflytningsteknologier, kan gå fra 2 til 1 medarbejder i forflytningssituationer. Forflytningsteknologi omfatter i denne sammenhæng loftlifte samt elektriske bade- og toiletstole.

En øget anvendelse af forflytningsteknologi kan frigøre medarbejderressourcer i kommunen. Samtidigt kan ændringen i arbejds gangene skabe et bedre fysisk arbejdsmiljø for medarbejderne og sikre højere kvalitet for borgeren, der vil opleve større trykthed og nærhed, når han eller hun forflyttes.

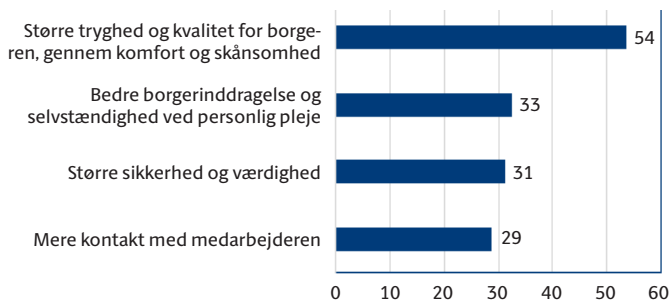
Kvalitative gevinster

Ved anvendelse af forflytningsteknologi skabes en række forbedringer i indsatsen for borgeren, for medarbejder, og for de rammer hvori forflytninger foregår.

Kommunerne har i forbindelse med slutmålingen haft mulighed for at angive op til tre væsentlige kvalitative gevinster. Indrapporteringerne er beskrevet i fritekst, og er derfor forskellige fra kommune til kommune. Overordnet set er der tale om to typer af kvalitative gevinster: gevinster for borgere og gevinster for medarbejdere.

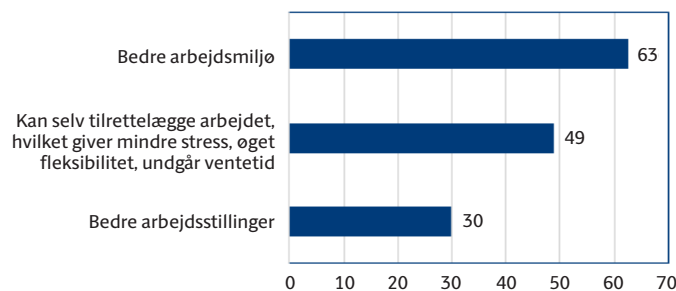
Forbedringerne i kvaliteten er i nedenstående figur gengivet i kategoriseret form i hhv. gevinster for borgerne og gevinster for medarbejderne.

Gevinster for borgerne

Figur 2: Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af forflytningsteknologi - fra 2 til 1. 80 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Gevinster for medarbejderne

Figur 3: Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af forflytningsteknologi - fra 2 til 1. 80 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Udbredelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1

Siden Baselinemålingen 2014 er der sket en øget anvendelse af loftlifte i kommunerne. Antallet af indkøbte loftlifte er steget med 4.899 enheder, og antallet af ibrugtagne med 3.756 enheder. Stigningen af ibrugtagne enheder svarer til en vækst på 15 pct.

Statusmålingen viser desuden, at der for indkøbte og ibrugtagne elektriske bade- og toiletstole² er sket en stigning på hhv. 2.822 og 2.834, hvilket svarer til en vækst på 101 pct. og 107 pct.

2) Elektriske bade/toiletstole ses som en del af indsatsen, da der fokuseres på borgernes forflytningsforløb frem for alene forflytninger via loftlifte. De elektriske bade/toiletstole udgør sammen med loftliftene de teknologier, hvis potentialer er blevet dokumenteret i demonstrationsprojektet udført i regi af ABT-fonden (2011).

Tabel 1 viser fordelingen af indkøbte og ibrugtagne forflytningsteknologier på store, mellemstore og mindre kommuner, samt den procentvise fordeling mellem kommunerne.

Forflytningsteknologi

Indkøbte loftlifte per 31. december 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	10795	38%	858	31%	11653
Mellemstore	16458	58%	1827	65%	18285
Mindre	1255	4%	124	4%	1379
Samlet	28508	100%	2804	100%	31317
Ibrugtagne loftlifte per 31. december 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	10614	40%	858	32%	11472
Mellemstore	15075	56%	1688	64%	16763
Mindre	1039	4%	111	4%	1150
Samlet	26728	100%	2657	100%	29385
Indkøbte elektriske bade/toiletstole per 31. december 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	1261	25%	242	39%	1503
Mellemstore	3510	70%	350	56%	3860
Mindre	232	5%	31	5%	263
Samlet	5003	100%	623	100%	5626
Ibrugtagne elektriske bade/toiletstole per 31. december 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	1284	27%	242	37%	1526
Mellemstore	3329	69%	375	58%	3704
Mindre	218	5%	31	5%	249
Samlet	4831	100%	648	100%	5479

Tabel 1 - Antal og andel af indkøbte og ibrugtagne forflytningsteknologier, fordelt på kommunestørrelse: stor (indbyggertal > 100.000), mellem (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre (indbyggertal < 24.999)

Tabel 2 viser udviklingen i antal forflytningsteknologier, fordelt på kommunestørrelse, fra 2014-2016³.

Udvikling - Forflytningsteknologi

Udvikling i indkøbte loftlifte fra 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	1.539	-0,1%	124	-1,5%	1.663
Mellemstore	2.811	0,7%	383	2,0%	3.193
Mindre	29	-0,6%	14	-0,6%	43
Samlet	4.379	0,0%	521	0,0%	4.899
Udvikling i ibrugtagne loftlifte 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	1.358	0,7%	195	1,3%	1.553
Mellemstore	2.014	0,4%	281	-1,5%	2.295
Mindre	-100	-1,1%	11	-0,8%	-89
Samlet	3.272	0,0%	487	0,0%	3.759
Udvikling i indkøbte elektriske bade/toiletstole 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	471	-7,8%	47	-7,2%	518
Mellemstore	2.000	7,2%	137	5,2%	2.137
Mindre	148	1,6%	19	2,0%	167
Samlet	2.619	0,0%	203	0,0%	2.822
Udvikling i ibrugtagne elektriske bade/toiletstole 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	496	-8,4%	107	0,3%	603
Mellemstore	1.907	6,9%	160	-1,1%	2.067
Mindre	145	1,5%	19	1,8%	164
Samlet	2.548	0,0%	286	0,0%	2.834

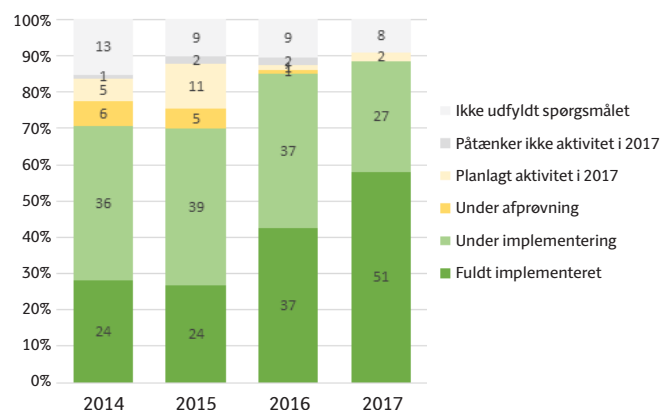
Tabel 2 – Vækst i indkøbte og ibrugtagne forflytningsteknologier fra 1. jan. 2014 til 31. dec. 2016 samt vækst i andel af det samlede antal forflytningsteknologier, fordelt på kommunestørrelse: stor (indbyggertal > 100.000), mellem (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre (indbyggertal < 24.999)

Implementeringsgrad

Implementeringsgrad angiver i hvilket omfang kommunerne har forflytningsteknologi hos borgere i målgruppen. Siden programets start i 2014 er der sket en vækst i antallet af kommuner der har indsatsområdet fuldt implementeret eller under implementering fra 60 til 78 kommuner. Herudover har 2 kommuner planlagt aktivitet i 2017. Ingen af de 88 deltagende kommuner har angivet, at der ikke påtænkes aktivitet inden for indsatsområdet.

Figur 4 viser udviklingen i udbredelsesgraden inden for det fælleskommunale program.

Implementeringsgrad - Forflytning

Figur 4 – Svar på implementeringsgraden af forflytningsteknologi – fra 2 til 1 fra 1. jan. 2014 til 1. jan. 2017. Angivet i antal kommuner i 2014-tal (n=85), 2015-tal (n=90), 2016-tal (n=87) og 2017-tal (n=88).

3) Udviklingen i ibrugtagne loftlift for mindre kommuner er i perioden 2014-2016 faldet med 89 enheder. Dette fald tilskrives, at variationen af kommuner, som har deltaget i de fire målinger inden for programmet. Tallet for de mindre kommuner er særligt "følsomt", da der er tale om et relativt lille antal teknologier.

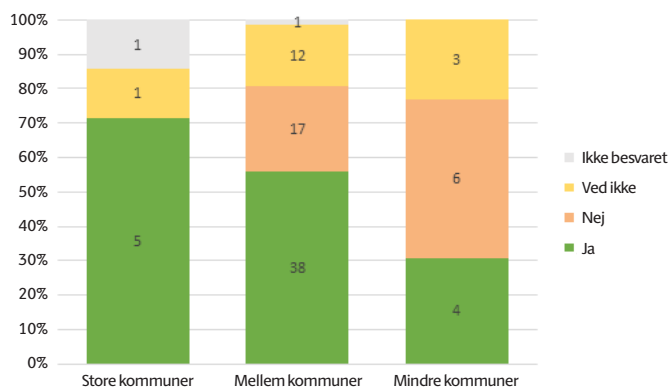
Økonomiske gevinster

Kommunerne er i slutmålingen blevet spurgt, om der er opnået økonomiske gevinster ved brug af forflytningsteknologi på hhv. ældre- og handicapområdet. Enkelte kommuner har ikke været i stand til at isolere gevinsterne på fagområderne, og har derfor indrapporteret en samlet gevinst. I nedenstående afsnit kan fordelingen af gevinster på ældre- og handicapområder derfor afvige lidt i den praktiske virkelighed.

Ældreområdet

Af figur 5 fremgår det, at antallet af kommuner, der har opnået en økonomisk gevinst ved brug af forflytningsteknologi på ældreområdet er 47 ud af de 88 deltagende, hvilket svarer til 53 pct.

Opnået økonomisk gevinst - Ældreområdet

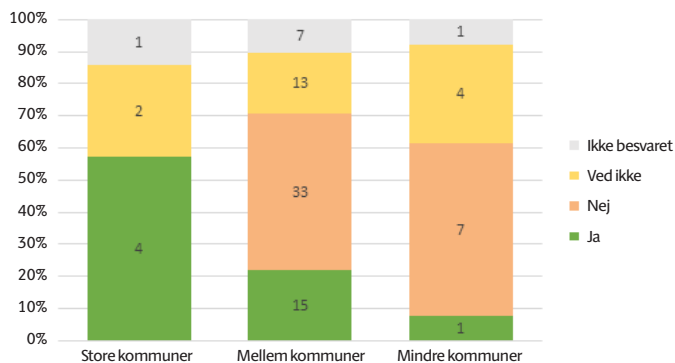

Figur 5 – Svar på om der er opnået varig økonomisk gevinst i 2016 på ældreområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i procent og antal kommuner.

Handicapområdet

Af figur 6 fremgår det, at 20 kommuner har opnået en økonomisk gevinst ved anvendelse af forflytningsteknologi på handicapområdet i 2016.

Opnået økonomisk gevinst - Ældreområdet

Figur 6 – Svar på om der er opnået varig økonomisk gevinst i 2016 på handicapområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i procent og antal kommuner.

Varige økonomiske gevinster fra 2014-2016

I alt har 46 ud af de 88 deltagende kommuner indrapporteret gevinster ved anvendelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1. Dette omfatter også gevinster før 2016. Af målingen fremgår det, at de 42 kommuner, som ikke har indrapporteret gevinster arbejder aktivt med forflytningsteknologi. Kommunerne har investeret i og implementeret teknologien, men har ikke været i stand til at dokumentere den økonomiske effekt.

13 kommuner har under Slutmålingen indrapporteret nye varige gevinster i 2016. Samtidigt har 16 kommuner nedjusteret den forventede økonomiske gevinst i 2016, angivet i Statusmålingen 2016. Nedjusteringerne skyldes overvejende, at kommunerne oplever, at implementeringsprocessen, herunder ændringer af arbejdsgangene, tager længere tid end forventet. Enkelte kommuner oplysninger yderligere, at gevinsterne nedjusteres, da en andel af borgerne i målgruppen er blevet dårligere, med yderligere nedsat funktionsevne, og det derfor ikke længere er muligt at være én medarbejder i forflytningssituationer.

Sammenstilles indrapporterede gevinster i 2016 med de forventede gevinster indrapporteret ved Statusmålingen primo 2016 (19 mio. kr.), fremgår en samlet nedjustering på 3 mio. kr. Kommunernes økonomiske gevinster i 2016 udgør således 16 mio. kr. At gevinstmængden tyder på at være aftagende vidner om, at kommunerne tilnærmelsesvist er ved at have implementeret indsatsområdet fuldt ud og derved indfriet dets økonomiske potentiale.

Ser man på omfanget af teknologi i de kommuner, som ikke har indrapporteret økonomiske gevinster, og sammenstiller teknologimængden med den gennemsnitlige værdi teknologien bibringer de kommuner, der har indrapporteret gevinster, er det muligt at estimere kommunernes økonomiske gevinster som effekt af arbejdet med indsatsområdet. Estimatet viser, at andelen af de 42 kommuner, som ikke har indrapporteret økonomiske gevinster, men som har implementeret løsningerne, har en økonomiske gevinst på 99 mio. kr. i 2016.

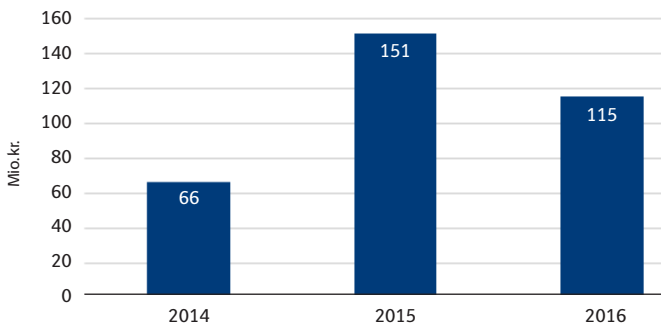
Samme estimat blev i Statusmålingen 2016 udregnet på baggrund af kommunernes indrapporterede oplysninger. Estimatet udgjorde 29 af de 180 mio. kr. angivet som økonomiske gevinster i 2015. Estimatet, som blev beregnet på baggrund af 2015-tal, skal således modregnes det nye estimat beregnet på baggrund af 2016-tal. Således modregnes de 29 mio. kr. kommunernes gevinster i 2015, så den økonomiske gevinst i 2015 udgør 151 mio. kr. Ligeledes tilføjes de estimerede gevinster på baggrund af 2016-tal til de 16 mio., som udgør kommunernes gevinster i 2016.

Slutmålingen viser således, at der for 2016 er opnået varige økonomiske gevinster for 115 mio. kr.

Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret gevinster for 332 mio. kr. ved anvendelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1.

Figur 7 illustrerer fordelingen af kommunernes økonomiske gevinster for indsatsområdet forflytningsteknologi – fra 2 til 1 inden for det fælleskommunale program.

Økonomiske gevinster ved forflytningsteknologi - fra 2 til 1

Figur 7 – Fordeling af varige økonomiske gevinster i 2014, 2015 og 2016 på indsatsområdet forflytningsteknologi – fra 2 til 1. De samlede økonomiske gevinster i perioden udgør 332 mio. kr.

Indsatsområdets potentiale

Kommunerne er i Statusmåling blevet spurgt om, hvor stor en procentdel af samtlige forflytninger, der er gået fra 2 til 1 medarbejder efter indførelse af forflytningsteknologi.

På ældreområdet er det helt op til 95 pct. af borgerne, der forflyttes ved én medarbejder, mens 100 pct. af forflytningerne på flere kommuners handicapområde ligeledes foretages af én medarbej-

der. Dette vidner om, at det på handicapområdet længe har været almindelig praksis kun at være én medarbejder om forflytninger, hvorfor der på handicapområdet snarere er tale om teknologisk udbredelse end en effektivisering af arbejdsgangene. Teknologiudbredelsen på handicapområdet bidrager dog fortsat til et bedre fysisk arbejdsmiljø for medarbejderen samt tryghed og højere kvalitet i indsatsen over for borgeren.

Kommunernes kommentarer til økonomiske gevinster

I dataindsamlingen har flere kommuner benyttet fritekstfelterne til at beskrive, hvordan man i den enkelte kommune arbejder med, og realiserer, gevinster ved forflytningsteknologi – fra 2 til 1.

25 kommuner har her angivet, at gevinsterne har medført en reduktion i budgettet. Hvor stor en andel af gevinsten, der direkte kan tilskrives forflytningsteknologi, er dog for størstedelen svær at angive, da der i kommunerne ofte arbejdes med en samlet besparelse for brugen af velfærdsteknologi og eksempelvis rehabiliteringsindsatser, hvor velfærdsteknologi også indgår. Derudover har 15 kommuner angivet, at arbejdet med forflytningsteknologi – fra 2 til 1 har medført et øget råderum i budgettet. Gevinsten er her en øget produktivitet inden for samme økonomiske ramme uden, at der er tale om en konkret budgetteret besparelse. 7 kommuner har angivet, at gevinsterne både har medført en reduktion i budgettet og et øget råderum i form af øget produktivitet.

Eksempelvis angiver flere kommuner, at gevinsten kan ses som:

- Færre visiterede ydelser til 2. hjælper i hjemmeplejen
- En kombination af reduktion i budgettet og øget råderum
- En del af den overordnede demografimodel i kommunen

05/ VASKETOILETTER

Indsatsområdet handler om at gøre borgere selvhjulpne i forbindelse med toiletbesøg. Borgerne bevilges et vasketoilet ud fra en individuel vurdering, hvor den enkelte borgers funktionsevne og behov for hjælp matches med vasketoilettets muligheder. Opnår borgeren kun at blive delvist selvhjulpne ved toiletbesøg, skal der fokuseres på en hensigtsmæssig omlægning af arbejds gange og ydelsespakker, så tiden i borgerens hjem bruges bedst muligt.

En øget anvendelse af vasketoiletter kan frigøre medarbejderressourcer i kommunen. Samtidig kan ændringen i arbejds gangene skabe et bedre fysisk arbejdsmiljø for medarbejderne, der undgår at skulle stå i belastende arbejdsstillinger, når borgeren hjælpes med toiletbesøg. Borgeren kan under de rette forudsætninger opnå større selvstændighed i hverdagen, og tidligere erfaringer viser også en række afledte gevinster i kvaliteten i indsatsen i form af forbedret hygiejne, færre urinvejsinfektioner og færre hudgener.

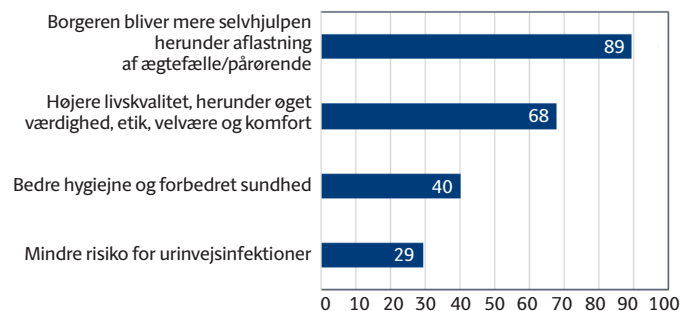
Kvalitative gevinster

Ved at give borgerne et vasketoilet skabes en række forbedringer i indsatsen for borgerne og for medarbejderne.

Kommunerne har i forbindelse med slutmålingen haft mulighed for at angive op til tre væsentlige kvalitative gevinster. Indrapporteringerne er beskrevet i fritext, og er derfor forskellige fra kommune til kommune. Overordnet set er der tale om to typer af kvalitative gevinster: gevinster for borgere og gevinster for medarbejdere.

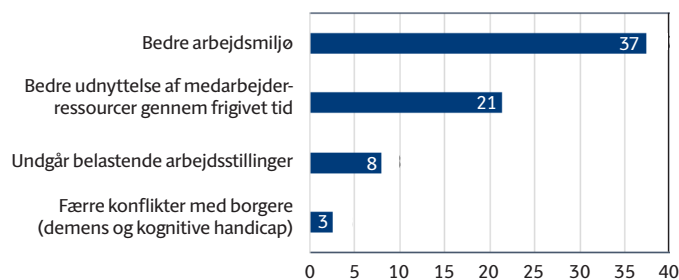
Forbedringerne i kvaliteten er i nedenstående figur gengivet i kategoriseret form i hhv. gevinster for borgerne og gevinster for medarbejderne.

Gevinster for borgerne

Figur 8 - Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af vasketoiletter. 75 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Gevinster for medarbejderne

Figur 9 - Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af vasketoiletter. 75 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Udbredelse af vasketoiletter

Siden Baselinemålingen 2014 er der sket en øget anvendelse af vasketoiletter i kommunerne. Antallet af ibrugtagne teknologier er vokset med 2.343 siden programmets baselinemåling i 2014, hvilket svarer til en vækst på 104 pct. inden for programmet.

Andelen af toiletsædeløftere⁴ er siden Baselinemålingen i 2014 steget en anelse. Toiletsædeløfterne anvendes i indsatsen for at sikre, at den enkelte borger selv kan komme til og fra toilettet. Denne opgave løser kommunerne i dag med række yderligere tiltag, som ikke er omfattet af målingen. Her kan bl.a. nævnes træning, håndtag placeret på væggen ligesom der findes flere modeller af vasketoiletter med indbygget funktioner til elevation.

4) Toiletsædeløftere ses som en del af indsatsen, da der fokuseres på borgernes forløb ved at kunne komme på toilettet. Dvs., selv at kunne sætte sig inden og rejse sig efter toiletbesøg. Toiletsædeløftere udgør sammen med vasketoiletterne de teknologier, hvis potentialer er blevet dokumenteret i demonstrationsprojektet udført i regi af ABT-fonden (2012).

Tabel 3 viser fordelingen af indkøbte og opsatte vasketoiletter og toiletsædeløftere på store, mellemstore og mindre kommuner, samt den procentvise fordeling mellem kommunerne.

Vasketoiletter

Indkøbte vasketoiletter per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	2310	48%	113	26%	
Mellemstore	2342	48%	283	65%	
Mindre	178	4%	41	9%	
Samlet	4830	100%	473	100%	
Ibrugtagne vasketoiletter per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	2102	50%	113	28%	
Mellemstore	1971	47%	261	65%	
Mindre	122	3%	29	7%	
Samlet	4195	100%	403	100%	
Indkøbte toiletsædeløftere per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	29	6%	26	34%	
Mellemstore	454	89%	45	59%	
Mindre	29	6%	5	7%	
Samlet	512	100%	76	100%	
Ibrugtagne toiletsædeløftere per 1. januar 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	29	6%	26	35%	
Mellemstore	412	89%	43	58%	
Mindre	23	5%	5	7%	
Samlet	464	100%	74	100%	

Tabel 3 – Svar på antallet af indkøbte og ibrugtagne vasketoiletter, fordelt mellem store (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre kommuner (indbyggertal < 24.999).

Tabel 4 viser udviklingen i antal vasketoiletter og toiletsædeløftere fra 2014-2016⁵.

Udvikling - Vasketoiletter

Udvikling i indkøbte vasketoiletter fra 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	607	-18,2%	32	-6,1%	639
Mellemstore	1.491	15,5%	117	-0,2%	1.608
Mindre	158	2,7%	34	6,4%	192
Samlet	2.256	0,0%	183	0,0%	2.439
Udvikling i ibrugtagne vasketoiletter fra 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	845	-12,9%	22	-6,0%	867
Mellemstore	1.261	11,0%	89	0,8%	1.350
Mindre	103	1,9%	23	5,2%	126
Samlet	2.209	0,0%	134	0,0%	2.343
Udvikling i indkøbte toiletsædeløftere fra 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	-268	-55,3%	19	16,2%	-249
Mellemstore	274	51,7%	17	-10,8%	291
Mindre	20	3,7%	0	-6,4%	20
Samlet	26	0,0%	36	0,0%	62
Udvikling i ibrugtagne toiletsædeløftere fra 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	-268	-58,8%	19	12,1%	-249
Mellemstore	257	54,8%	22	-9,9%	279
Mindre	15	3,0%	2	-3,2%	17
Samlet	4	0,0%	43	0,0%	47

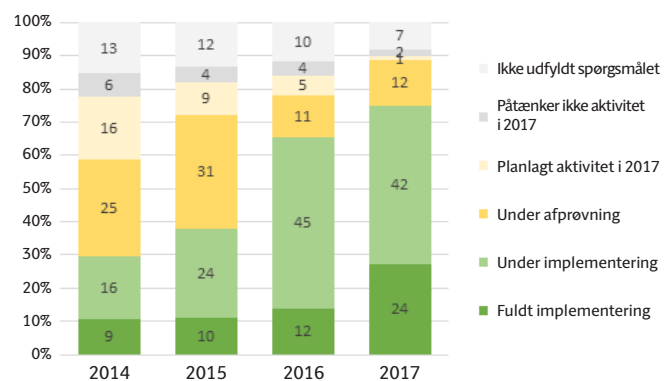
Tabel 4 – Udvikling fra 2014-2016 i antallet af indkøbte og ibrugtagne vasketoiletter og toiletsædeløftere, fordelt mellem (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og små kommuner (indbyggertal < 24.999).

Implementeringsgrad

Implementeringsgrad angiver i hvilket omfang kommunerne har opsat vasketoiletter og toiletsædeløftere hos borgere i kommunen. Siden Baselinemålingen i 2014 er der sket en stigning på 41 kommuner, der enten angiver teknologierne som fuldt implementerede eller under implementering.

Figur 10 viser udbredelsesgraden af indsatsområdet vasketoiletter pr. 1. januar 2017 sammenstillet med udbredelsesgraden for programårene 2014, 2015 og 2016.

Implementeringsgrad - Vasketoiletter

Figur 10 – Svar på implementeringsgraden af vasketoiletter fra 1. jan. 2014 til 1. jan. 2017. Angivet i antal kommuner i 2014-tal (n=85), 2015-tal (n=90), 2016-tal (n=87) og 2017-tal (n=88).

5) Udviklingen i indkøbte og ibrugtagne toiletsædeløftere hos de store kommuner er i perioden 2014-2016 faldet. Faldet skyldes antageligt, at kommunerne i dag har erstattet toiletsædeløfternes funktion med en række yderligere tiltag, som ikke er omfattet af målingen. Her kan bl.a. nævnes træning, håndtag placeret på væggen ligesom der findes flere modeller af vasketoiletter med indbygget funktioner til elevation.

Økonomiske gevinster

Kommunerne er i Slutmålingen blevet spurgt, om der er opnået økonomiske gevinster ved brug af vasketoiletter på hhv. ældre- og handicapområdet. Enkelte kommuner har ikke været i stand til at isolere gevinsterne på fagområderne, og har derfor indrapporteret en samlet gevinst. I nedenstående afsnit kan fordelingen af gevinster på ældre- og handicapområder derfor afvige lidt i den praktiske virkelighed.

Ældreområdet

Af figur 5 fremgår det, at antallet af kommuner, der har opnået en økonomisk gevinst ved brug af vasketoiletter på ældreområdet er 34 ud af de 88 deltagende, hvilket svarer til 39 pct.

Opnået økonomisk gevinst - Ældreområdet

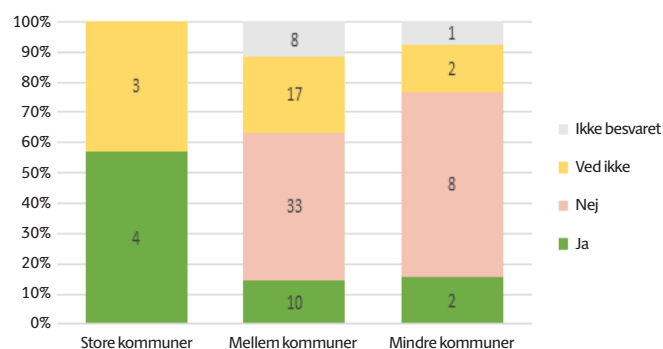

Figur 11 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2016 på ældreområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i antal kommuner og pct.

Handicapområdet

Af figur 12 fremgår det, at 16 kommuner har opnået en varig økonomisk gevinst i 2016 ved anvendelse af vasketoiletter.

Opnået økonomisk gevinst - Handicapområdet

Figur 12 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2016 på handicapområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i antal kommuner og pct.

Varige økonomiske gevinster i 2014 og 2015

I alt har 28 ud af de 88 deltagende kommuner indrapporteret gevinster ved anvendelse af vasketoiletter. Dette omfatter også gevinster før 2016. Af Slutmålingen fremgår det, at over halvdelen af de 60 kommuner, som ikke har indrapporteret gevinster, arbejder aktivt med vasketoiletter. Kommunerne har investeret i og implementeret teknologien, men har ikke været i stand til at dokumentere den økonomiske effekt.

9 kommuner har under Slutmålingen indrapporteret nye varige gevinster i 2016. Samtidigt har 16 kommuner nedjusteret den forventede økonomiske gevinst i 2016, angivet i statusmålingen 2016. Nedjusteringerne skyldes overvejende, at kommunerne oplever, at implementeringsprocessen, herunder ændringer af arbejds gange, tager længere tid end forventet.

Sammenstilles indrapporterede gevinster i 2016 med de forventede gevinster indrapporteret ved Statusmålingen primo 2016 (5 mio. kr.) fremgår det, at de nye indrapporterede gevinster og nedjusterede gevinster udligener hinanden. Kommunernes økonomiske gevinster i 2016 udgør således fortsat 5 mio. kr.

Ser man på omfanget af teknologi i de kommuner, som ikke har indrapporteret økonomiske gevinster, og sammenstiller teknologimængden med den værdi vasketoiletter bibringer de kommuner, der har indrapporteret gevinster er det muligt at estimere kommunernes økonomiske gevinster som effekt af arbejdet med indsatsområdet. Estimatet viser, at andelen af de 60 kommuner, som ikke har indrapporteret økonomiske gevinster, men som har implementeret løsningerne, har en økonomisk gevinst på 33 mio. kr. i 2016.

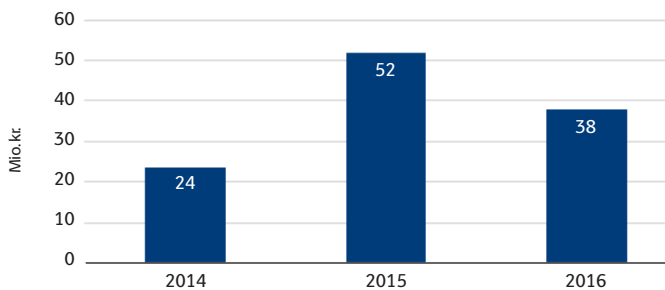
Samme estimat blev i Statusmålingen 2016 udregnet på baggrund af kommunernes indrapporterede oplysninger. Estimatet udgjorde 23 mio. kr. af de 75 mio. kr. angivet som økonomiske gevinster i 2015. Estimatet, som blev beregnet på baggrund af 2015-tal, skal således modregnes det nye estimat beregnet på baggrund af 2016-tal. Således modregnes de 23 mio. kr. kommunernes gevinster i 2015, så den økonomiske gevinst i 2015 udgør 52 mio. kr. Ligeledes tilføres de estimerede gevinster på baggrund af 2016-tal til de 5 mio. kr., som udgør kommunernes nye gevinster i 2016.

Slutmålingen viser således, at der for 2016 er opnået varige økonomiske gevinster for 38 mio. kr.

Inden for det fælleskommunale program i 2014-2016 er der samlet set dokumenteret nye varige gevinster for 114 mio. kr. ved anvendelse af vasketoiletter.

Figur 13 illustrerer fordelingen af kommunernes varige økonomiske gevinster for indsatsområdet vasketoiletter dokumenteret inden for det fælleskommunale program.

Økonomiske gevinster - Vasketoiletter

Figur 13 – Fordeling af varige økonomiske gevinster fra 2014-2016 på indsatsområdet vasketoiletter. De samlede økonomiske gevinster i perioden udgør 114 mio. kr

Indsatsområdets potentiale

Kommunerne er i Slutmålingen blevet spurgt om, hvor mange borgere der er identificeret i målgruppen for et vasketoilet på henholdsvis ældre- og handicapområdet.

48 kommuner har identificeret 3.757 borgere i målgruppen for vasketoiletter på ældreområdet og tilsvarende har 31 kommuner identificeret 297 borgere på handicapområdet. De kommuner,

der har identificeret relativt flest borgere i målgruppen på ældreområdet, har identificeret, at lidt over to borgere per 1.000 indbyggere kan drage nytte af et vasketoilet.

Kommunernes kommentarer til økonomiske gevinster

I dataindsamlingen har flere kommuner benyttet fritekstfeltene til at beskrive, hvordan man i den enkelte kommune arbejder med, og realiserer, gevinster ved vasketoiletter.

10 kommuner har angivet, at gevinsterne har medført en reduktion i budgettet. Hvor stor en andel af gevinsten, der direkte kan tilskrives vasketoiletter, er dog for størstedelen svært at angive, da der i kommunerne ofte arbejdes med en samlet besparelse for brugen af velfærdsteknologi og eksempelvis rehabiliteringsindsatser, hvor vasketoiletter også indgår. Derudover har 16 kommuner angivet, at arbejdet med vasketoiletter har medført et øget råderum i budgettet. Gevinsten er her en øget produktivitet inden for samme økonomiske ramme, uden der er tale om en konkret budgetteret besparelse. 6 kommuner har angivet, at gevinsterne både har medført en reduktion i budgettet og et øget råderum i form af øget produktivitet.

Eksempelvis angiver flere kommuner, at gevinsten kan ses som:

- "Nye" borgere bliver helt selvhjulpne
- Mindsker behov for hjemmehjælp
- Anvendelse af vasketoilet som forebyggende indsats inden borgerne visiteres til ydelser.
- En del af den overordnede demografimodel i kommunen

06/ SPISEROBOTTER

Indsatsområdet handler om at gøre borgere med funktionsnedsættelser i arme og hænder mere selvhjulpne ved indtagelse af måltider. Ikke alle borgere med behov for hjælp ved måltider kan anvende en spiserobot, og samtidig kræver den rette anvendelse dels et godt kendskab til maskinens tekniske funktioner og dels kvalificeret vurdering af borgerens funktionsevne.

Spiserobotter kan give borgere større selvstændighed og tilfredsstillelse ved at kunne spise selv. Hos nogle borgere kan spiserobotten også frigøre noget af medarbejdernes tid, som kan disponeres til andre opgaver, mens borgeren spiser. Derudover viser erfaringer, at anvendelse af spiserobotter kan mindske risikoen for fejlsynkning hos borgeren, som kan få bedre muligheder for at indtage måltider i eget tempo.

Kvalitative gevinster

Ved at give borgerne en spiserobot skabes der en række kvalitative forbedringer i indsatsen.

Kommunerne har i forbindelse med Slutmålingen haft mulighed for at angive op til tre væsentlige kvalitative gevinster. Indrappingerne er beskrevet i fritext, og er derfor forskellige fra kommune til kommune.

Forbedringerne i kvaliteten er i nedenstående figur gengivet i kategoriseret form.

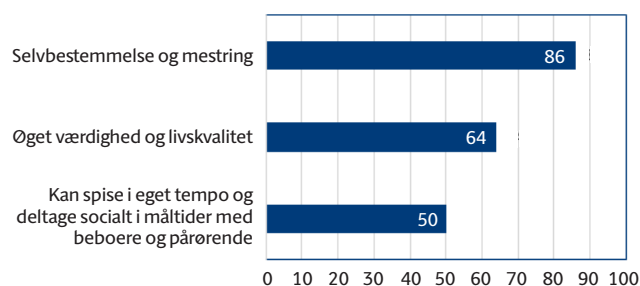
Tabel 5 viser fordelingen af indkøbte og ibrugtagne spiserobotter fordelt på store, mellemstore og mindre kommuner samt den procentvise fordeling mellem kommunerne.

Spiserobotter

Indkøbte spiserobotter per 31.december 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	17	13%	29	45%	46
Mellemstore	107	83%	34	53%	141
Mindre	5	4%	1	2%	6
Samlet	129	100%	64	100%	193
Ibrugtagne spiserobotter per 31. december 2016					Antal i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	10	19%	21	46%	31
Mellemstore	42	81%	24	52%	66
Mindre	0	0%	1	2%	1
Samlet	52	100%	46	100%	98

Tabel 5 – Svar på antallet af indkøbte og ibrugtagne spiserobotter, fordelt mellem store (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre kommuner (indbyggertal < 24.999).

Gevinster for borgerne

Figur 14 - Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved brug af vasketoiletter. 36 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Udbredelse af spiserobotter

Siden Baselinemålingen i 2014 er der sket en øget anvendelse af spiserobotter i kommunerne, om end der stadig er tale om lille antal teknologier. Siden 2014 er antallet af ibrugtagne spiserobotter steget med 34, hvilket svarer til en stigning på 53 pct. Antallet af indkøbte spiserobotter er tilsvarende steget med 96, hvilket er en stigning på 99 pct.

Tabel 6 viser udviklingen i antal spiseroboter fra 2014-2016.

Udvikling - Spiseroboter

Udvikling af indkøbte spiseroboter fra 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	5	-21,8%	-4	-6,7%	1
Mellemstore	86	20,9%	5	7,1%	91
Mindre	4	0,9%	0	-0,4%	4
Samlet	95	0,0%	1	0,0%	96
Udvikling af ibrugtagne spiseroboter fra 2014-2016					Vækst i alt
Kommunestørrelse	Ældre	Andel	Handicap	Andel	
Store	3	-13,8%	1	-1,3%	4
Mellemstore	29	18,8%	2	1,2%	31
Mindre	-1	-5,0%	0	0,2%	-1
Samlet	31	0,0%	3	0,0%	34

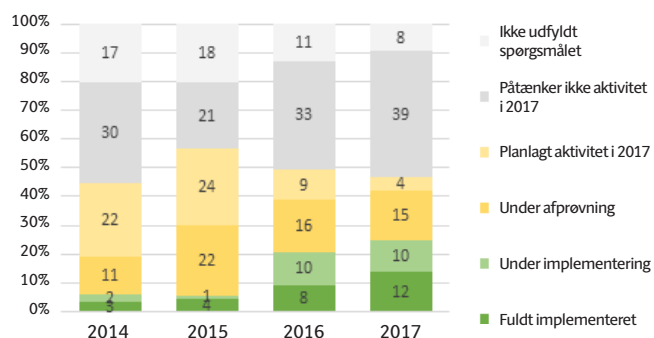
Tabel 6 – Udvikling af antallet af indkøbte og ibrugtagne spiseroboter fra 2014-2016, fordelt mellem store (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre kommuner (indbyggertal < 24.999).

Implementeringsgrad

Implementeringsgrad angiver i hvilket omfang kommunerne arbejder med spiseroboter til at understøtte borgernes selvhjælpsenhed. Siden Baselinemålingen i 2014 er der sket en stigning på 17 kommuner som enten angiver spiseroboterne som under implementering eller fuldt implementeret, hvilket svarer til hver femte kommune.

Figur 15 viser udbredelsesgraden af indsatsområdet spiseroboter fra 1. jan. 2014 til 1. jan. 2017.

Implementeringsgrad - Spiseroboter

Figur 15 - Svar på implementeringsgraden af spiseroboter fra 1. jan. 2014 til 1. jan. 2017. Angivet i antal kommuner i 2014-tal (n=85), 2015-tal (n=90), 2016-tal (n=87) og 2017-tal (n=88).

Økonomiske gevinster

Kommunerne er i Slutmålingen blevet spurgt, om der er opnået økonomiske gevinster ved brug af spiseroboter på hhv. ældre- og handicapområdet.

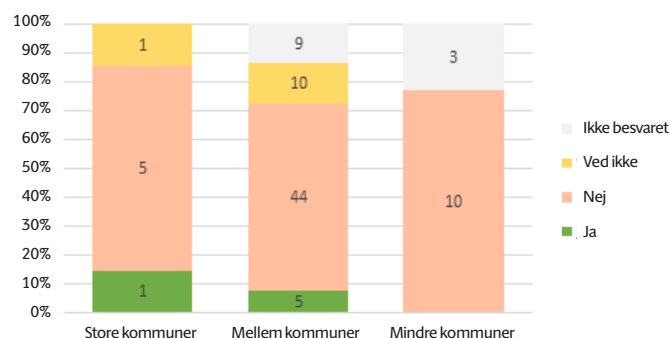
Ældreområdet

Af figur 16 fremgår det, at kun 5 kommuner har opnået en økonomisk gevinst ved brug af spiseroboter på ældreområdet. 63 kommuner har angivet, at der ikke er opnået en økonomisk gevinst, mens 19 kommuner har angivet "ved ikke" eller ikke besvaret spørgsmålet.

Handicapområdet

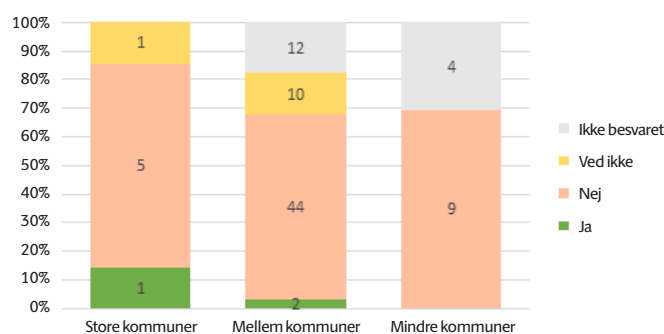
Af figur 17 fremgår det ligeledes, at 3 kommuner har opnået en økonomisk gevinst ved brug af spiseroboter på handicapområdet. 66 kommuner har angivet, at der ikke er opnået en økonomisk gevinst, mens 23 kommuner har angivet "ved ikke" eller ikke besvaret spørgsmålet.

Opnået økonomisk gevinst - Ældreområdet

Figur 16 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2015 på ældreområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i procent

Opnået økonomisk gevinst - Handicapområdet

Figur 17 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2015 på handicapområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i procent

Varige økonomiske gevinster i 2015 og 2016

Der er indrapporteret nye varige gevinster for 0,4 mio.kr. i 2016.

Indsatsområdets potentiale

Kommunerne er i Slutmålingen blevet spurgt om, hvor mange borgere der er identificeret i målgruppen for en spiserobot på henholdsvis ældre- og handicapområdet.

15 kommuner har identificeret 46 borgere i målgruppen for spiserobotter på ældreområdet, og tilsvarende har 12 kommuner identificeret 37 borgere på handicapområdet.

Kommunernes kommentarer til økonomiske gevinster

I dataindsamlingen har flere kommuner benyttet fritekstfelterne til at beskrive, hvordan man i den enkelte kommune arbejder med, og realiserer, gevinster ved spiserobotter.

Næsten alle deltagende kommuner angiver, at der ikke er økonomiske gevinster forbundet til arbejdet med spiserobotter. Dog svarer fire kommuner, at spiserobotterne har givet et øget råderum i budgettet, og en enkelt kommune svarer, at spiserobotterne har medført en reduktion i budgettet. Hvor stor en andel af gevinsten, der direkte kan tilskrives spiserobotter er dog for størstedelen svær at angive, da der i kommunerne ofte arbejdes med en samlet besparelse for brugen af velfærdsteknologi og eksempelvis rehabiliteringsindsatser, hvor spiserobotter også indgår.

07/ BEDRE BRUG AF HJÆLPEMIDLER

Indsatsområdet handler om at gøre borgere mest muligt selvhjulpne med hjælpemidler. Bedre brug af hjælpemidler er en metode til at skabe et øget samarbejde og effektive arbejdsgange mellem visiterende terapeut, trænende terapeut, hjemmeplejen og borgeren, hvor der fokuseres på rehabilitering og træning af borgeren ved brug af hjælpemidler.

Kommunerne kan med en øget anvendelse af et bredt udsnit af hjælpemidler tilbyde et mere sammenhængende borgerforløb såfremt indsatsen planlægges og koordineres med visitation og træning. Anvendes metoden over for borgere med et begrænset behov for pleje og praktisk hjælp, er det muligt at udskyde tidspunkter for, hvornår borgeren får brug for hjemmehjælp, og derved bevare borgerens selvhjulpne i længere tid. Borgere, der allerede modtager personlig pleje eller praktisk hjælp, vil kunne generhverve deres selvhjulpne helt eller delvist og derved blive mere eller helt uafhængig af hjemmehjælp.

Indsatsområdet var ikke medtaget i Baselinemålingen for 2014, hvorfor Statusmålingen i 2015 fungerer som baseline for indsatsområdet inden for rammerne af det fælleskommunale program. Indsatsområdet adskiller sig samtidig fra de tre øvrige indsatsområder ved at være en arbejdsmetode.

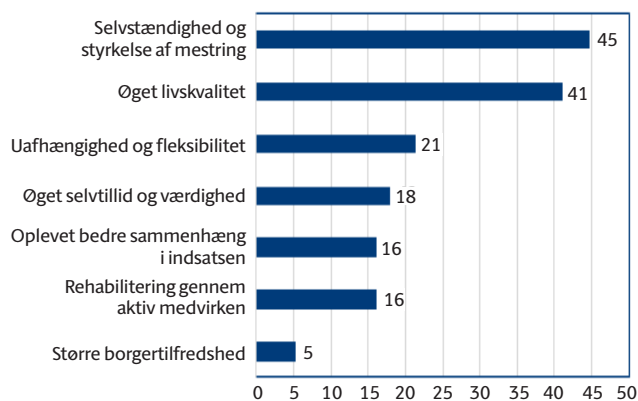
Kvalitative gevinster

Når kommunerne arbejder med Bedre brug af hjælpemidler skabes der en række kvalitative forbedringer for borgerne, deres pårørende og medarbejderne i kommunen.

Kommunerne har i forbindelse med Slutmålingen haft mulighed for at angive op til tre væsentlige kvalitative gevinster. Indrapporteringerne er beskrevet i fritekst, og er derfor forskellige fra kommune til kommune. Overordnet set er der tale om to typer af kvalitative gevinster: gevinster for borgere og gevinster for pårørende og medarbejdere.

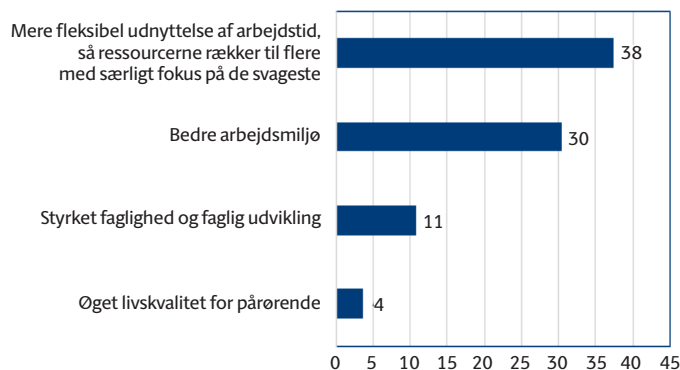
Forbedringerne i kvaliteten er i nedenstående figur gengivet i kategoriseret form i hhv. gevinster for borgerne og gevinster for de pårørende og medarbejderne.

Gevinster for borgerne

Figur 18 - Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved Bedre brug af hjælpemidler. 56 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Gevinster for pårørende og medarbejderne

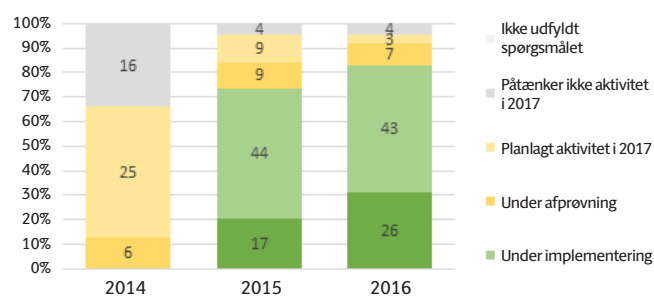
Figur 19 - Andelen af kommuner der oplever kvalitative forbedringer ved Bedre brug af hjælpemidler. 56 kommuner har angivet op til tre kvalitative gevinster. Angivet i procent.

Implementeringsgrad

Implementeringsgrad angiver i hvilket omfang kommunerne arbejder med metoden Bedre brug af hjælpemidler. Siden Baselinemålingen i 2014 er der sket en stigning på 69 kommuner, der enten angiver arbejdsmetoden som fuldt implementeret eller under implementering.

Figur 20 viser udbredelsesgraden af indsatsområdet Bedre brug af hjælpemidler i 2014-2016.

Implementeringsgrad - Bedre brug af hjælpemidler

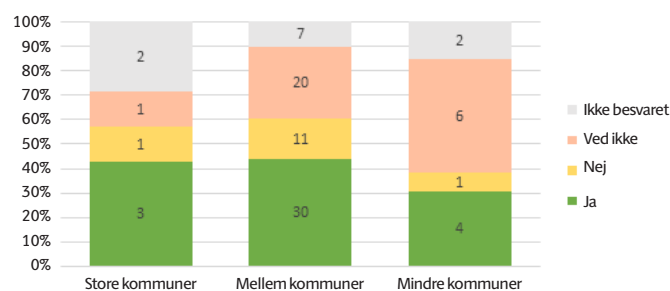

Figur 20 – Svar på implementeringsgraden af Bedre brug af hjælpemidler i 2015, fordelt mellem store (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000-99.999) og mindre kommuner (indbyggertal < 24.999). Angivet i procent og antal kommuner.

Økonomiske gevinster

Af figur 21 fremgår det, at 37 kommuner har opnået en økonomisk gevinst med Bedre brug af hjælpemidler. 13 kommuner har angivet, at der ikke er opnået en økonomisk gevinst, mens de resterende 38 kommuner har angivet "ved ikke" eller ikke besvaret spørgsmålet.

Opnået økonomisk gevinst - Bedre brug af hjælpemidler

Figur 21 - Svar på om der er opnået en varig økonomisk gevinst i 2015 på ældre- og handicapområdet, fordelt mellem stor (indbyggertal > 100.000), mellemstore (indbyggertal 25.000 - 99.999) og mindre kommune (indbyggertal < 24.999). Angivet i antal og procent.

Varige økonomiske gevinster i 2016

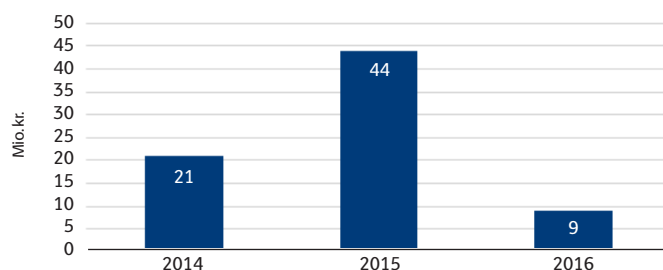
I alt har 27 ud af de 88 deltagende kommuner indrapporteret gevinster ved anvendelse af Bedre brug af hjælpemidler. Dette omfatter også gevinster før 2016.

14 kommuner har under Slutmålingen indrapporteret nye varige gevinster i 2016.

For 2016 er der indrapporteret nye gevinster for 9 mio. kr.

Figur 22 illustrerer fordelingen af kommunernes økonomiske gevinster for indsatsområdet Bedre brug af hjælpemidler for 2014-2016. Der er inden for programperioden dokumenteret nye varige gevinster for i alt 74 mio. kr.

Økonomiske gevinster - Bedre brug af hjælpemidler

Figur 22 – Fordeling af varige økonomiske gevinster i 2014 og 2015 på indsatsområdet Bedre brug af hjælpemidler. De samlede økonomiske gevinster i perioden udgør 65 mio. kr.

Indsatsområdets potentiale

Indsatsen Bedre brug af hjælpemidler integreres i disse år i kommunernes daglige rehabiliterende arbejde, og effekten af hverdagsrehabilitering og Bedre brug af hjælpemidler lader sig således ikke skille ad. Derfor er omfanget af borgere i målgruppen for indsatsen også vanskeligt at fastsætte.

I dataindsamlingen har flere kommuner benyttet fritekstfelterne til at beskrive, hvordan man i den enkelte kommune arbejder med, og realiserer, gevinster ved Bedre brug af hjælpemidler.

Mange kommuner arbejder allerede med metodens principper under hverdagsrehabiliteringsindsatser og har gode erfaringer med at gøre borgere mere selvhjulpne ved et øget brug af hjælpemidler og ændring af visitationspraksis. Hverdagsrehabiliteringsindsatserne har for de fleste deltagende kommuner medført enten et øget råderum i budgettet, som holdes på niveau med de forrige år på trods af en voksende målgruppe, eller konkrete budgetterede gevinster/mindreforbrug.

08/ FREM GANGSMÅDE

Den 11. oktober 2016 modtog kommunerne via hovedpostkasserne et varslingsbrev. Formålet var at gøre opmærksom på, at der fra d. 10. november 2016 til d. 10. februar 2017 ville blive igangsat en dataindsamling for statusmåling på udbredelse af forflytningsteknologi – fra 2 til 1, vasketoiletter, spiserobotter og Bedre brug af hjælpemidler.

Den 10. november 2016 modtog alle 98 kommuner selve dataundersøgelsen via mail. Både varslingsbrevet og dataundersøgelsen var stilet til ledere på ældre og handicapområdet med ansvar for velfærdsteknologi.

For at imødekomme udfordringerne ved at isolere den økonomiske effekt af enkeltindsatser/teknologier fremgik der af dataundersøgelsens vejledning en række estimeringsmodeller til at synliggøre den effektivisering, implementerede teknologier har bidraget med. Estimeringsmodellerne var forskellige da de skulle tage hensyn til kommunernes forskellighed og uensartede organisering af indsatserne. De indberettede oplysninger fra kommunerne bygger således i flere tilfælde på forskellige estimeringsmetoder til bedst muligt at isolere de økonomiske effekter.

8.1 Databehandling

Efter dataindsamlingens afslutning er de kvantitative data (spørgsmål om teknologi og økonomi) gennemgået manuelt for at sikre validitet og konsistens. Konkret er det gennemført ved kontakt til de angivne kontaktpersoner i kommunerne. De kvalitative data (kvalitative gevinster ved brug af teknologierne),

som kommunerne har oplyst, har vist sig forholdsvis sammenfaldende, hvorfor det har været muligt at samle besvarelserne i en række centrale temaer.

I arbejdet for at kvalificere de økonomiske gevinster er de delta-gende kommuner desuden blevet opdelt i hhv. de kommuner, som har tilkendegivet at have opnået økonomiske gevinster på et af indsatsområderne forflytningsteknologi – fra 2 til 1 eller vasketoiletter, og de kommuner som har tilkendegivet endnu ikke at have opnået en økonomisk gevinst eller som har svaret ”ved ikke” på de to indsatsområder.

Sidstnævnte gruppe er herefter blevet opdelt i de kommuner, der har investeret i og implementeret teknologien, og de kommuner der ikke har. Omfanget af ibrugtaget teknologi er herefter blevet sammenstillet med den gennemsnitlige dokumenteret værdi af teknologien hos de kommuner, som i forbindelse med Slutmålingen har dokumenteret økonomiske gevinster på indsatsområderne forflytningsteknologi – fra 2 til 1 og vasketoiletter. Sammenstillingen er foretaget for at estimere kommunernes økonomiske gevinster som en effekt deres arbejde med de to indsatsområder.

De indkomne data er flere steder i rapporten opdelt i store kommuner (>100.000 borgere), mellemstore kommuner (100.000-25.000 borgere) og mindre kommuner (<25.000 borgere).

09/ DET VIDERE FORLØB

Ved udgangen af 2016 blev det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi 2014-2016 formelt set afsluttet. KL's bestyrelse besluttede i december 2015 at fastholde den fælleskommunale prioritering af området ved at godkende en ny programbeskrivelse for velfærdsteknologi for perioden 2017-2020.

De fire indsatsområder fra programmet af 2014-2016 – forflytningsteknologi – fra 2 til 1, vasketoiletter, spiseroboter og Bedre brug af hjælpemidler – prioriterede indsatser i det fælleskommunale arbejde. Indsatsområderne er i programmet 2017-2020 fortsat prioriteret i det fælleskommunale arbejde, hvorfor arbejdet med kommunal videndeling og interessevaretagelse fortsætter inden for rammerne af det fælleskommunale program 2017-2020.

Det fælleskommunale program 2017-2020 har to overordnede formål:

- 1) At sikre en strategisk udvikling af det velfærdsteknologiske område ved at opsamle viden, koordinere og dokumentere arbejdet med velfærdsteknologi samt understøtte kommunernes implementering og gevinstrealisering af modne velfærdsteknologiske løsninger.
- 2) At bidrage væsentligt til borgernes livskvalitet og til kommunernes økonomiske råderum gennem videndeling om implementering af modne velfærdsteknologiske løsninger i kommunerne.

Det fælleskommunale program for velfærdsteknologi indgår i den fælleskommunale digitaliseringsstrategi 2016-2020 – og handlingsplan (som initiativ 2.1, og indsatsområderne 9.3, 9.4 og 9.6):

- 9.3 Forbedre borgernes muligheder for at mestre eget liv ved at koordinere og understøtte udviklingen og udbredelsen af modne velfærdsteknologiske løsninger med dokumenteret effekt.

- 9.4 Forbedre livskvaliteten for borgere med funktionsnedsættelser og socialt udsatte ved at anvende mobile løsninger på socialområdet, som fremmer forebyggelse, inklusion og rehabilitering.
- 9.6 Gøre det muligt for borgere med fysiske og psykiske lidelser samt funktionsnedsættelser at få adgang til social- og sundhedsvæsenet hjemmefra ved at udbrede standardiserede telesundhedsløsninger.

Herudover skal programmet understøtte initiativ 3.3 i Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020:

- 3.3 Udbredelse af digitale velfærds løsninger: Erfaringerne fra storskala-test af digitale velfærds løsninger skal dokumenteres, og løsninger med dokumenteret effekt skal udbredes til gavn for borgerne. Ambitionen er, at otte digitale velfærds løsninger er analyserede, og at der inden 2020 er truffet forpligtende beslutning om landsdækkende udbredelse af i størrelsesordenen fire løsninger, hvor vellykket udbredelse forudsætter, at flere myndigheder følger samme tidsplan.

Programmet understøtter i øvrigt til enhver tid KL's politiske aftaler og dagsordner vedr. velfærdsteknologi på social- og sundhedsområdet.

Læs mere om det fælleskommunale program for udbredelse af velfærdsteknologi 2017-2020 på www.kl.dk/centerforvelfaerdsteknologi

BILAG 1/ STYREGRUPPE FOR CENTER FOR VELFÆRDSTEKNOLOGI

Medlem	Organisation
Direktør Kristian Heunicke	KL (formand)
Direktør Hanne Bak Lumholt	COK
Social- og Sundhedsdirektør Ulrik Schmidt-Hansen	Holbæk Kommune
Adm. direktør Sundheds- og Omsorgsforvaltningen Katja Kayser	Københavns Kommune
Direktør for Beskæftigelse, Social og Sundhed Lone Becker	Thisted Kommune
Direktør for Sundhed og Omsorg Arne Nikolajsen	Esbjerg Kommune
Direktør for Sundhed og Omsorg Hosea Dutschke	Aarhus Kommune
Kontorchef - Social og Sundhed Niels Arendt Nielsen	KL
Kontorchef - Digitalisering og Borgerbetjening Pia Færch	KL
Afdelingschef Torben Buse	Social- og Indenrigsministeriet
Leder af Center for Velfærdsteknologi Gitte Duelund Jensen	KL

BILAG 2/ OVERSIGT OVER DELTAGENDE OG IKKE-DELTAGENDE KOMMUNER

De 87 deltagende kommuner fordeler sig størrelsesmæssigt som fremstillet nedenfor. De deltagende kommuner udgjorde per 1. januar 2016 93 pct. af den samlede befolkning i Danmark.

- Antal store kommuner: 7
- Antal mellemstore kommuner: 68
- Antal mindre kommuner: 13

De ikke-deltagende kommuner udgør

- Dragør Kommune
- Herlev Kommune
- Ishøj Kommune
- Jammerbugt Kommune
- Lolland Kommune
- Læsø Kommune
- Nyborg Kommune
- Samsø Kommune
- Skanderborg Kommune
- Vallensbæk Kommune

Slutmåling

**Det fælleskommunale program for
udbredelse af velfærdsteknologi**

© KL maj 2017

Produktion: KL's Trykkeri

Design: e-Types